

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg over de brieven van 23 februari 2018 en 9 maart 2018 inzake het experiment gesloten coffeeshopketen en het onderzoeksrapport «Internationaal recht en cannabis II» (Kamerstuk 24 077, nrs. 410 en 411).

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

De adjunct-griffier van de commissie,
Schoor

INHOUDSOPGAVE	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
1. Inleiding	2
2. Brief van 23 februari 2018 (Kamerstuk 24 077, nr. 410)	3
3. Brief van 9 maart 2018 (Kamerstuk 24 077, nr. 411)	4
3.1 Planning	4
3.2 Effectmeting en Evaluatie	6
3.3 Onderzoeksrapport «Internationaal recht en cannabis II»	7
3.4 Adviesvragen onafhankelijke commissie experiment gesloten coffeeshopketen	7
3.4.1 Inleiding	7
3.4.2 Selectie gemeenten en deelnemende coffeeshops	8
3.4.3 Hennepteelt	10
3.4.4 Toezicht en handhaving	11
3.4.5 Effectmeting	12
3.5 Overig	12
3.5.1 Artikel 3b, tweede lid, van de Opiumwet	12
3.5.2 VN-Biodiversiteitsverdrag	13
II. Reactie van de Ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg	13

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van 23 februari en 9 maart 2018 over het experiment gesloten coffeeshopketen. Zij constateren dat het experiment uit drie fasen zal bestaan: een voorbereidingsfase, een experimenteerfase en een afbouwfase. Voor de experimenteerfase zal de regering een wetsvoorstel bij de Kamer indienen. Deze leden zullen bij dat wetsvoorstel hun vragen en overwegingen uiten over het de wijze waarop de regering wil komen tot slimmere regulering van het beleid rond softdrugs. Voor nu hebben de aan het woord zijnde leden slechts één vraag. Hoe wordt gewaarborgd dat de experimenten kunnen slagen?

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijze waarop het kabinet, op hoofdlijnen, de opzet en evaluatie van het experiment gesloten coffeeshopketen wenst vorm te geven. Zolang er coffeeshops bestaan, zal immers moeten worden gezien hoe deze horeca uit de invloedssfeer van de georganiseerde misdaad gehouden kan worden zonder dat door normalisatie de drempel verlaagd wordt van gebruik van deze verdovende middelen. Deze leden hebben nog wel enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de adviesvragen aan de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen en de begeleidende brief. Naar aanleiding hiervan hebben zij nog enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de opzet van het experiment gesloten coffeeshopketen. Voornoemde leden juichen dit experiment op zich van harte toe. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg waarin zij de Kamer informeren over de stand van zaken omtrent het experiment gesloten coffeeshopketen. Zij hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brieven van de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg met betrekking tot het voorgenomen experiment gesloten coffeeshopketen. Zij hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg over het experiment gesloten coffeeshopketen. Zij hebben in deze fase op enkele punten behoefte aan een nadere toelichting.

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg met betrekking tot het aangekondigde experiment gesloten coffeeshopketen. Zij maken graag van de gelegenheid gebruik hier enkele vragen over te stellen.

2. Brief van 23 februari 2018 (Kamerstuk 24 077, nr. 410)

De leden van de SP-fractie vragen of de ministers kunnen uitleggen waarom in de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen geen biologen (het gaat om een plant), economen en betrokkenen zoals coffeeshopondernemers en cannabisconsumenten zitting hebben?

De leden van de PvdA-fractie hebben er eerder op aangedrongen dat vertegenwoordigers van de coffeeshopsector betrokken worden bij de opzet van de experimenten. Deze leden missen echter in de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen een dergelijke vertegenwoordiger. Waarom is de sector niet vertegenwoordigd? En hoe gaan de ministers ervoor zorgen dat de sector, zoals tijdens het algemeen overleg van 20 december 2017 is toegezegd (Kamerstuk 24 077, nr. 407, p. 32), wel betrokken wordt? En op welke wijze wordt de sector betrokken?

De leden van de D66-fractie vragen hoe de ministers vormgeven aan de toezegging tijdens het algemeen overleg over coffeeshopbeleid op 20 december 2017 dat de cannabissector op een actieve manier betrokken wordt bij de voorbereiding, totstandkoming en uitvoering van het experiment.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom geen biologen, economen en (vertegenwoordigers van) cannabisondernemers en -consumenten zijn aangezocht om aan de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen deel te nemen. Zij verzoeken de ministers daar alsnog in te voorzien.

De leden van de SGP-fractie vragen of de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen ook de Moedige Moeders betreft bij de uitwerking van het experiment, aangezien die zich in het verleden ook vaak richting de Kamer van hebben laten horen over de effecten van cannabisgebruik.

3. Brief van 9 maart 2018 (Kamerstuk 24 077, nr. 411)

3.1 Planning

De leden van de CDA-fractie constateren dat in de brief een deel van de planning voor het experiment wordt uiteengezet. Er worden drie fasen beschreven, de voorbereidingsfase, experimenteerfase en afbouwfase. Hierbij wordt er in de concept-wetstekst gekozen voor een experimenteerfase van vier jaar. Wat betreft de afbouwfase vragen deze leden hoe de ministers deze fase in de praktijk voor zich zien. Kunnen de ministers nader duiden wat wordt bedoeld met «de situatie is hersteld zoals deze bestond voor het experiment». Waartoe dient deze fase, gelet op het gegeven dat in het regeerakkoord staat dat, na het experiment, de regering «bezieet wat het te doen staat»?

De leden van de D66-fractie vragen waarom de ministers geen advies hebben gevraagd aan de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen over de integrale planning van het experiment. Kunnen de ministers een overzicht geven van de integrale planning (inclusief data) met daarin alle stappen die plaatvinden vanaf nu tot het einde van het experiment?

Kunnen de ministers een uitgebreide toelichting geven welke activiteiten plaatsvinden in de verschillende fasen? Worden de verschillende fasen (voorbereidings-, experimenteer- en afbouwfase) in de wetstekst genoemd?

Hoe lang duurt de voorbereidingsfase? Waarom is geen termijn opgenomen, zoals bij de experimenteerfase? In welke fase (voorbereidings- of experimenteerfase) moet er een aanbod beschikbaar zijn dat voldoende is qua omvang en divers genoeg is om representatief te zijn voor het huidige aanbod? Hoe wordt dit laatste vastgesteld? Van wanneer tot wanneer vindt de experimenteerfase plaats? Na de experimenteerfase zou de afbouwfase volgen. Wanneer vindt dan de evaluatiefase plaats? Hoe lang is deze?

Hoe lang duurt het hele proces, met daarin voorbereiding-, experiment- en evaluatiefase?

Waarom is er voor gekozen de termijn van vier jaar voor het experiment reeds vast te stellen en niet de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen in de gelegenheid te stellen hierover te adviseren vanuit wetenschappelijk oogpunt? Kunnen de ministers een gedetailleerde onderbouwing geven van de keuze voor een vierjarig experiment? In een interview (Radio 1, Dit is de dag, 12 maart 2018) sprak de Minister van Justitie en Veiligheid over zeer beperkte experimenten. Wat bedoelt de Minister hiermee?

Wat is de motivatie achter de afbouwperiode van een halfjaar? Waarom is er voor gekozen de termijn reeds vast te stellen en niet de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen in de gelegenheid te stellen hierover te adviseren vanuit wetenschappelijk oogpunt? Waarom loopt de brief van de ministers met betrekking tot de afbouwperiode vooruit op wat hierover in het regeerakkoord staat? In de brief staat: «Na de experimenteerfase eindigt het experiment en volgt de afbouwfase, die binnen enkele maanden moet zijn afgerond. Dat wil zeggen dat dan de situatie is hersteld zoals deze bestond vóór het experiment. Wij voorzien dat voor de afbouwfase een termijn van zes maanden nodig zal zijn.»

Maar in het regeerakkoord staat: «De experimenten worden onafhankelijk geëvalueerd, waarna het kabinet beziet wat het doen staat». Zien wat het te doen staat is toch wat anders dan eerst afbouwen en dan reflecteren? Waarom kiezen de ministers ervoor met deze afbouwperiode reeds vooruit te lopen op de (thans nog ongewisse) uitkomst van de experimenten?

Kunnen de ministers in detail beschrijven hoe zij het teruggaan naar de oude situatie voor zich zien vanuit zowel het oogpunt van een teler als van een coffeeshophouder?

Waarom is het wetsvoorstel voor consultatie naar een aantal instanties gestuurd, maar niet in de openbare wetgevingsconsultatie gegaan?

Brengt de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen nog een advies uit over het wetsvoorstel? Zo nee, waarom niet? Zo ja, over welke(e) onderwerp(en)?

Voor het zomerreces komt het wetsvoorstel naar de Kamer. Kan een meer exacte datum worden aangegeven? De algemene maatregel van bestuur (AMvB) komt in het derde en vierde kwartaal naar de Kamer. Kan een meer exacte datum worden aangegeven?

Zijn de ministers bereid de Kamer periodiek te informeren over de stand van zaken van de experimenten? Zo ja, op welke wijze?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen inzake de afbouwfase van het experiment of niet expliciet ruimte moet worden opengelaten om bij een gebleken positief resultaat voortzetting van de bedrijfsvoering mogelijk te maken. Indien gehandhaafd blijft dat teruggekeerd wordt naar de situatie van vóór het experiment is het van belang de praktische consequenties daarvan voor coffeeshopondernemers te ondervangen. Hoe wordt bijvoorbeeld de Belastingdienst geïnstrueerd inzake uitvoeringskwestie bij aanvang en bij afbouw van het experiment (voorhanden hebben en aanschaffen illegale handelsvoorraad).

De leden van de SP-fractie hebben een aantal vragen over de verschillende fases van de experimenten. Kan worden aangegeven wat de motivatie is achter de afbouwperiode van zes maanden? Zijn de ministers het met de voornoemde leden eens dat het wenselijk is de proef na twee jaar te evalueren, waarna het experiment eventueel zou kunnen worden bijgesteld? Mocht de proef na twee jaar al succesvol blijken dan kan er al begonnen worden aan de verandering naar gereguleerde teelt voor alle coffeeshops.

Verder vragen de aan het woord zijnde leden wat er na het experiment gebeurt met telers die tijdens het experiment met een vergunning kweekten. Moeten deze tijdelijk «legale» telers na afloop van het experiment weer de illegaliteit in? Welke ondernemer is bereid om een flinke investering te doen in een project waarvan de afloop zo ongewis is? Hoe wordt voorkomen dat coffeeshops die bijvoorbeeld nu in het licht van de experimenten geopend worden, na afloop van de experimenten hun deuren weer moeten sluiten wanneer zij niet meer op de legale markt kunnen inkopen?

De leden van de PvdA-fractie lezen in de brief dat na de experimenteerfase de afbouwfase volgt die binnen enkele maanden moet zijn afgerond. Verder staat er dat wordt voorzien dat voor de afbouwfase een termijn van zes maanden nodig zal zijn. Gaat het nu om enkele maanden of om zes maanden? Of begint de afbouwfase al tijdens de experimenteerfase? Samen met de experimenteerfase van vier jaar betekent dit dus dat investeringen die telers of coffeeshops ten behoeve van het experiment hebben gedaan binnen een termijn van circa 4,5 jaar moeten worden terugverdiend. Achten de ministers dit een geschikte termijn om met name nieuwe telers of coffeeshops voor een experiment te enthousiasmeren? Mogen coffeeshops die aan het experiment hebben deelgenomen hun activiteiten daarna onder het huidige gedoogbeleid voortzetten? Zo nee, waarom niet? Wat gebeurt er met de tijdens het experiment legale telers? Moeten die na het experiment weer de illegaliteit in of stoppen met hun bedrijf? De aan het woord zijnde leden maken zich kortom zorgen dat de experimenten bij voorbaat al gehinderd worden door het feit dat telers en coffeeshops onvoldoende toekomstper-

spectief hebben en zullen afzien van deelname aan experimenten. Kunnen de ministers die zorg wegnemen?

Waarom wordt er niet voorzien in een langere afbouwfase? In die afbouwfase zouden dan ook de experimenten kunnen worden geëvalueerd. Is het bij gebleken succes denkbaar dat de experimenten worden omgezet in een blijvende manier om de achterdeur te reguleren? Delen de ministers de mening dat als het experiment tot de conclusie heeft geleid dat de regulering van de wietsector op die wijze succesvol mogelijk is, het dan wenselijk is dat voort te zetten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat ten behoeve van het experiment een wetsvoorstel wordt opgesteld. Dit betreft een experimenteerwet, wat betekent dat voor de duur van het experiment wordt afgeweken van de bestaande wet- en regelgeving. Deze leden vragen de ministers of de conclusie klopt dat de werking van de experimenteerwet na de experimenteerfase eindigt en daarna de bestaande wet- en regelgeving resteert.

De leden van de SGP-fractie lezen dat het experiment na de experimenteerfase eindigt en dat er daarna een afbouwfase van zes maanden start. Op basis waarvan is deze termijn van zes maanden bepaald? Kunnen de ministers toelichten wat zij eronder verstaan dat daarna de situatie is hersteld zoals deze bestond vóór het experiment? Kunnen de ministers garanderen dat de bedrijven gesloten worden nadat het experiment is afgesloten en dat zij daarna niet illegaal mogen doorgaan? Welke waarborgen worden hiervoor ingebouwd in het aangekondigde wetsvoorstel?

3.2 Effectmeting en Evaluatie

De leden van de CDA-fractie constateren dat een tweetal commissies bij het experiment is betrokken, de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen die advies geeft over de opzet van de effectmeting en een begeleidingscommissie die verantwoordelijk is voor de evaluatie van het experiment. Kunnen de ministers hieromtrent nadere toelichting geven, want zoals voornoemde leden het nu begrijpen vindt de evaluatie plaats door een nog in te richten onderzoeksteam dat valt onder de begeleidingscommissie? Wat zijn nu precies de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze begeleidingscommissie en hoe wordt de onafhankelijkheid van de evaluatie gegarandeerd (waarvoor de begeleidingscommissie dus verantwoordelijk is)?

De leden van de D66-fractie vragen waarom de samenstelling van het onderzoeksteam of -consortium dat de effecten gaat meten nog niet is vastgesteld? Welke expertise moet daarin aanwezig zijn? Waarom is de onafhankelijke begeleidingscommissie die dit team gaat begeleiden nog niet ingesteld? Welke expertise moet daarin aanwezig zijn? Wat is de relatie tussen het onderzoeksteam of -consortium en de onafhankelijke begeleidingscommissie? Is deze hiërarchisch? Waarom hebben de ministers ervoor gekozen dezelfde onafhankelijke begeleidingscommissie die verantwoordelijk is voor de effectmeting van het experiment verantwoordelijk te maken voor de evaluatie? Is het niet gebruikelijk een commissie verantwoordelijk te maken voor de effectmeting van het experiment en een andere commissie de uitkomsten van het experiment te laten evalueren? Dan kan bij de evaluatie ook kritisch en onafhankelijk gekeken worden naar de effectmeting van het experiment.

3.3 Onderzoeksrapport «Internationaal recht en cannabis II»

De leden van de GroenLinks-fractie danken de ministers voor hun reactie op het rapport van de onderzoekers Van Kempen en Fedorova inzake de internationaalrechtelijke dimensie van cannabisregulatie. Deze leden constateren wel dat er licht zit in de conclusie van dit onderzoek zoals geformuleerd in de brief van de ministers en die in de rapporten van de onderzoekers. De ministers stellen dat er geen positieve verplichting voor de staat is om de teelt of handel van cannabisproducten door wetgeving, beleid of handelen mogelijk te maken. Volgens de onderzoekers is regulering van cannabis juridisch mogelijk en geldt dit zelfs als een positieve mensenrechtenverplichting mits aangetoond is dat andere mensenrechten hierdoor beter gerealiseerd kunnen worden. Onderschrijven de ministers dat die positieve verplichtingen prioriteit hebben boven de verplichtingen die uit het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikehandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen (VN-Biodiversiteitsverdrag) voortvloeien? Kunnen de ministers uiteenzetten tot welk handelen dit uitgangspunt noopt? Kunnen de ministers in ieder geval bevestigen dat regulering juridisch mogelijk is indien daarmee aantoonbaar mensenrechten gerealiseerd worden? Hoe wordt gewaarborgd dat dit essentiële onderdeel van de voorgenomen experimenten wordt geëvalueerd?

De onderzoekers achten het naar het oordeel van voornoemde leden wel degelijk goed verdedigbaar om regulering van de wietkweek als een positieve verplichting tot bescherming van mensenrechten op te vatten als bijvoorbeeld de individuele en volksgezondheid daarbij is gediend of de criminaliteit rond hennepeteelt onbeheersbaar dreigt te worden. Deze leden vragen de ministers om alsnog inhoudelijk in te gaan op de constatering van de onderzoekers dat een dergelijke positieve verplichting kan worden afgeleid uit het internationale mensenrechtenkader en waarom aan de hand van de Nederlandse omstandigheden al dan niet van een dergelijke verplichting sprake is. Indien de ministers bij hun standpunt blijven dat er geen positieve verplichting voor beleid bestaat, vernemen voornoemde leden graag hoe de ministers dan wel invulling willen geven aan het behartigen van de betreffende mensenrechtenverplichtingen.

De leden van de SGP-fractie constateren dat de ministers stellen dat zij het met de onderzoekers van het rapport «Internationaal recht en cannabis II» eens is dat mensenrechtenverdragen zich niet verzetten tegen regulering. Waarom vermelden de ministers hier niet bij dat er aan vijf strikte voorwaarden voldaan moet zijn wil er enige ruimte zijn voor landen om af te wijken? Wordt bij het experiment aan alle vijf de voorwaarden voldaan? Zo nee, welke consequenties verbinden zij hieraan? Hoe wegen de ministers mensenrechtenverdragen ten opzichte van de drugsverdragen die geen ruimte bieden aan de legalisering van cannabis?

3.4 Adviesvragen onafhankelijke commissie experiment gesloten coffeeshopketen

3.4.1 Inleiding

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd dat de experimenten met coffeeshops, waarbij ook de «achterdeur» van de coffeeshops gereguleerd wordt, er komen. Zij hopen dat daarmee een eerste aanzet gegeven kan worden tot verdere regulering van deze sector en het tegengaan van de georganiseerde criminaliteit. Gezien het feit dat het nu nog in omvang bescheiden experimenten betreffen, menen deze leden met de ministers dat er daarvan nog nauwelijks gevolgen voor het terugdringen van de illegale wietteelt en de daarmee samenhangende georganiseerde criminaliteit te verwachten zijn. Dat neemt naar de mening van deze leden

niet weg dat, mochten de experimenten succesvol blijken, het landelijk en blijvend uitrollen van een gereguleerde keten van productie tot en met verkoop wel degelijk een slag kan toebrengen aan de georganiseerde criminaliteit. Delen de ministers die mening? Zo ja, achten de ministers het mogelijk dat succesvolle experimenten verdere en blijvende legalisering of regulering van deze keten tot gevolg kunnen hebben? Zo nee, waarom delen de ministers die mening niet?

3.4.2 Selectie gemeenten en deelnemende coffeeshops

De leden van de CDA-fractie lezen in het regeerakkoord dat het experiment wordt uitgevoerd in zes tot tien (middel)grote gemeenten en dat er in ieder geval een viertal eisen worden gesteld aan deelnemende coffeeshops. Doel van het experiment is onder meer, zoals ook in het regeerakkoord staat aangegeven, het uitvoeren van uniforme experimenten met als doel het bezien of en hoe op kwaliteit gecontroleerde wiet gedecriminaliseerd aan de coffeeshops kan worden toegeleverd. Deze leden achten het dan ook van belang dat in de deelnemende (middel)grote gemeenten alle coffeeshops die gevestigd zijn in die gemeente deel zullen nemen aan deze experimenten om zo bij te dragen aan de uniformiteit van de experimenten. Dat staat niet expliciet in de brief van 9 maart 2018 maar wel in de opdracht aan de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen. Kunnen de ministers daarom expliciet bevestigen dat deelname door alle coffeeshops in een geselecteerde gemeente onderdeel is van het experiment gesloten coffeeshopketen?

Voornoemde leden lezen in de adviesaanvragen aan de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen dat het ingezetenen criterium, behalve in de grensstreek, binnen het experiment wordt losgelaten. Kan worden bevestigd dat gemeenten die het ingezetenen criterium niet hanteren/handhaven niet in aanmerking komen voor deelname? Hierbij wordt in het bijzonder gedacht aan Tilburg.

De leden van de D66-fractie vragen hoe wordt voorkomen dat er aan de experimenten zo veel eisen worden gesteld dat het lastig is deelnemende gemeenten, telers en coffeeshops te vinden. Hoe wordt ervoor gezorgd dat de gestelde eisen ook handhaafbaar zijn? Wat is een middelgrote en wat is een grote gemeente? Kan bijvoorbeeld een deel van een grote gemeente ook meedoen? Waarom zal de uiteindelijke aanwijzing van gemeenten plaatsvinden door de Minister van Justitie en Veiligheid? De Opiumwet valt immers onder de Minister voor Medische Zorg. Worden de uiteindelijke telers aangewezen door de Minister voor Medische Zorg? Zo ja, waarom staat dat niet in de opdracht aan de adviescommissie?

Naar het oordeel van leden van de GroenLinks-fractie had de opzet van het experiment onder meer tegemoet moeten komen aan de uitgekristalliseerde ideeën van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Uiteindelijk moet het experiment zo worden opgezet dat elke gemeente uiteindelijk het beproefde handhavingsmodel kan kiezen dat past bij de specifieke omstandigheden van de desbetreffende gemeente. De gekozen uniforme opzet van het experiment biedt daarvoor naar het oordeel van deze leden onvoldoende ruimte. Het roept eveneens de vraag op hoe de toezegging om coffeeshopondernemers te betrekken in de experimenten wordt uitgevoerd in de wetenschap dat de lokale verschillen nogal groot zijn. Kan uiteengezet worden hoe breed de vertegenwoordiging van de coffeeshopbranche in het experiment wordt? Voornoemde leden doen een klemmend beroep op de ministers om alsnog in de door de VNG gewenste experimenteerruimte te voorzien.

De aan het woord zijnde leden constateren dat er een uniform experiment wordt opgezet waaraan zes tot tien gemeenten zullen meedoen. Had er niet beter voor kunnen worden gekozen gemeenten toe te staan binnen de

vastgestelde randvoorwaarden hun eigen experiment vorm te geven? Dat komt immers beter tegemoet aan de omstandigheden die per gemeente kunnen verschillen en levert een breder inzicht op in de uitwerking van beproefde handhavingsmodellen.

De leden van de SP-fractie lezen dat binnen het experiment het ingezetenen criterium mag worden losgelaten, behalve in de gemeenten in de grensstreek. Waarom is hier voor gekozen? Zeker ook gezien het feit dat er grensgemeentes zijn die in het verleden juist meer overlast hebben ervaren met het ingezetenen criterium dan zonder.

Voornoemde leden constateren dat de ministers hebben toegezegd coffeeshopondernemers te willen betrekken bij het experiment. Op welke wijze worden zij gehoord door de de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen en hoe breed moet de vertegenwoordiging van de coffeeshopbranche zijn gezien de lokale verschillen?

Klopt het dat in een deelnemende gemeenten alle coffeeshops mee moeten doen? Waarom is hier voor gekozen? Wat betekent dit voor een coffeeshophouder die niets voelt voor het meedoen aan de proef? Is de coffeeshophouder strafbaar als hij weigert mee te doen aan de proef? De aan het woord zijnde leden beseffen dat de toelevering van wiet aan coffeeshops die meedoen aan het experiment uit het criminele circuit wordt gehaald. Binnen het experiment mag, binnen een marge, van de huidige maximale handelsvoorraad (500 gram) worden afgeweken. Hoe groot is die marge?

Tevens vragen deze leden of de kans bestaat dat een coffeeshophouder gedwongen wordt aan een experiment mee te doen. Zo ja, waarom? Wordt er een vangnet ingebouwd voor coffeeshopondernemers die verplicht worden mee te doen wanneer mocht blijken dat het experiment financieel onhaalbaar blijkt voor de ondernemer?

Is om het experiment mogelijk te maken de invoering van het zogenoemde T-criterium overwogen in aanvulling op de zogenoemde AHOJGI-criteria uit de Aanwijzing Opiumwet? Zo ja, wat was hiervan de uitkomst? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdA-fractie lezen in de adviesaanvragen aan de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen dat de regering enkele randvoorwaarden stelt. Zo wordt er ten aanzien van de selectie van gemeenten gesteld dat er geen regionale experimenten mogen plaatsvinden waarbinnen meerdere gemeenten betrokken zijn. Naar de mening van de aan het woord zijnde leden zouden gemeenten in staat moeten worden gesteld samen één experiment uit te voeren. Daarbij kan bijvoorbeeld een zekere schaalgrootte worden bereikt en een representatief aantal coffeeshops worden betrokken. Waarom is bij voorbaat al besloten dergelijke regionale samenwerking niet toe te laten? En waarom kan daarvoor niet eerst het advies van de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen worden afgewacht?

Tevens lezen deze leden dat in een deelnemende gemeente alle coffeeshops aan een experiment moeten meedoen. Betekent dit dat als een gemeente voor een experiment wordt uitgekozen dat alle coffeeshops verplicht worden mee te doen? Of gebeurt dat op vrijwillige basis en kan een ongewillige coffeeshop in een gemeente voorkomen dat die gemeente mee kan doen aan het experiment? Kan het ook betekenen dat als een gemeente meedoet aan het experiment dat een onwelwillende coffeeshop niet langer onder de criteria van het gedoogbeleid valt en gesloten moet worden? Deze leden lezen dat ook nieuwe coffeeshops kunnen deelnemen aan het experiment. Is het mogelijk dat een gemeente deelneemt met nieuwe coffeeshops en dat bestaande coffeeshops buiten het experiment gehouden kunnen worden?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat in de brief van 9 maart 2018 staat dat in een AMvB de randvoorwaarden van het experiment worden opgenomen, waaronder de eisen aan de hennepcultuur en de verkoop in coffeeshops. De AMvB wordt opgesteld nadat advies is ingewonnen van de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen, zo stelt de brief. Deze leden vragen de ministers nader toe te lichten voor welke onderdelen het advies richtinggevend is en welke onderdelen bij voorbaat al vaststaan. Kan er bijvoorbeeld vanuit worden gegaan dat de zogeheten AHOJGI-criteria onverminderd van kracht zullen blijven, zodat zeker is dat coffeeshops geen reclame mogen maken, geen harddrugs voorhanden hebben of verkopen, geen overlast veroorzaken, niet toegankelijk zijn voor en niet verkopen aan jeugdigen en slechts een beperkte hoeveelheid verkopen per transactie?

De leden van de SGP-fractie lezen dat de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen wordt verzocht in het najaar van 2018 een schriftelijke voordracht te doen van zes tot tien gemeenten voor deelname aan het experiment. Kunnen de ministers toelichten welk afwegingskader gaat gelden op basis waarvan de keuze voor gemeenten tot stand zou moeten komen?

Voornoemde leden constateren dat de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen tot taak krijgt om ten behoeve van het uniforme experiment met de teelt en verkoop van hennep voor recreatief gebruik te adviseren over de vormgeving van het experiment. Kunnen de ministers bevestigen dat de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen daarbij moet adviseren binnen de bestaande wettelijke kaders, inclusief het ingezetenen criterium (dus geen cannabis voor toeristen)? Op welke wijze wordt het ingezetenen criterium concreet gehandhaafd binnen het experiment? Erkennen de ministers dat het ongewenst is dat gemeenten die dit criterium nog niet (kunnen) handhaven meedoen aan dit experiment omdat zij beter eerst de nodige stappen kunnen zetten om te voldoen aan de huidige regels?

3.4.3 Hennepcultuur

De leden van de CDA-fractie lezen ten aanzien van de hennepcultuur dat de Adviescommissie experiment gesloten coffeeshopketen op een vijftal punten wordt bevraagd. Er dient een advies te komen over de soorten hennep, de criteria voor telers en teeltlocaties, de verpakking van de producten en eventuele veiligheidsrisico's. In dit verband gaan deze leden ervan uit dat het aanbod in de deelnemende coffeeshops vergelijkbaar zal zijn met het aanbod in niet deelnemende coffeeshops/gemeenten. Valt er al iets te zeggen over de (toedeling van de) kosten die zullen moeten worden gemaakt, en worden deze kosten doorberekend in de verkoopprijs van de hennep? Wordt er wel naar gestreefd om de hennep te verkopen volgens een marktconforme prijs? Zo ja, is dat mogelijk wanneer er ook voldaan dient te worden aan strikte veiligheids- en kwaliteitseisen?

Worden kosten van de beveiliging verdisconteerd in de verkoopprijs?

De leden van de D66-fractie vragen wat de ministers bedoelen met de passage over THC-waarden in het document «adviesvragen onafhankelijke commissie experiment gesloten coffeeshopketen»? In een radiooptreden (Radio 1, Dit is de dag, 12 maart 2018) sprak de Minister van Justitie en Veiligheid over een «lichtere vorm van wiet». Wat bedoelt hij hiermee? Delen de ministers de mening dat het experiment een representatie van de huidige werkelijkheid moet zijn (voldoende diversiteit)? Zo ja, zijn de ministers het ermee eens dat er voldoende soorten/smaken wiet beschikbaar moeten zijn, omdat de consument het anders in het illegale (online) circuit zal zoeken? Is in het experiment ook al voorzien in de productie van hasj? Zo ja, hoe zien de ministers dit voor zich?

Kunnen de ministers beschrijven hoe de aanbestedingsprocedure in zijn werk zal gaan? Zal ervaring met het telen van hennep daarbij een

criterium zijn? Hoeveel telers zullen uiteindelijk aan de slag gaan? In hoeverre maken telers die nu via het illegale circuit cannabis leveren aan coffeeshops kans op het winnen van de aanbesteding? Zullen inschrijvers bij de aanbesteding worden onderworpen aan een toets op grond van de Wet Bibob? Hoe denken de ministers dat telers die nog geen ervaring hebben met het telen van hennep kunnen beschikken over de kennis die nodig is voor het telen van een ruime keuze aan soorten cannabis?

De leden van de GroenLinks-fractie achten het van belang dat gelet wordt op een divers aanbod van cannabissoorten. Beperking van het aanbod tot soorten die niet aansluiten op de behoeften van consumenten werkt alsnog het ontstaan en voortbestaan van een illegaal segment in de hand. Kunnen de ministers aangeven of, en zo ja in hoeverre de vrijheid bestaat om het cannabisaanbod in de experimenten af te stemmen op de consumentenvraag? Op welke wijze worden in de wetgeving inzake de wietteelexperimenten de verdragsverplichtingen die voortvloeien uit het VN-Biodiversiteitsverdrag verwerkt? Wordt gefaciliteerd dat de genetische biodiversiteit van cannabis voor recreatief gebruik behouden blijft? Voornoemde leden vragen welke modaliteiten zullen worden toegepast in het experiment. Klopt de veronderstelling dat de voorkeur zal uitgaan naar bulkteilers die niet noodzakelijkerwijze zullen voorzien in de consumentenvraag? Hoe denken de ministers het risico te ondervangen dat consumenten bij gebrek aan adequate diversiteit in het cannabisaanbod hun heil zullen zoeken op de illegale markt? Hoeveel ruimte wordt gegeven aan zogenoemde craft growers die op professionele wijze wel kunnen voorzien in de specifieke consumentenvraag? Wat vinden de ministers van het idee om een soort bedrijfsverzamellocaties aan te wijzen waar onder strikte veiligheids- en kwaliteitscriteria ruimte wordt geboden voor dit soort telers? In hoeverre kunnen thuishouder telers in de experimenten worden betrokken?

De leden van de PvdA-fractie vragen of het mogelijk wordt dat nieuwe telers uitgekozen worden om ten behoeve van de experimenten wiet te gaan leveren of achten de ministers het ook mogelijk dat bestaande, nu nog illegale, telers aan de voorwaarden kunnen voldoen. Deze leden constateren dat er bij de experimenten voldoende variëteit aan wiet beschikbaar moet zijn in het belang van een representatief experiment. Spelen de verplichtingen die voortvloeien uit het VN-Biodiversiteitsverdrag hierbij een rol? Op welke manier brengt dit verdrag ook buiten de voorgenomen experimenten voor Nederland verplichtingen met zich mee ten aanzien van het behoud van biologische diversiteit en het duurzame gebruik van bestanddelen van hennep en hasjiesj?

3.4.4 Toezicht en handhaving

De leden van de D66-fractie constateren dat er in de adviesvragen meer aandacht wordt besteed aan het toezicht en handhaving van gemeenten en politie dan aan het toezicht op de kwaliteit (Ministerie van Volksgezondheid, Wetenschap en Sport). Kunnen de ministers de passage over het toezicht op de kwaliteit nader toelichten? Wat is de rol van de Minister van Binnenlandse Zaken – kijkend naar de experimenten en de rol van gemeenten?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat veel extra toezicht nodig is om na te gaan in hoeverre de regels van het experiment worden nageleefd. Kan worden aangegeven hoe dit extra toezicht vorm gaat krijgen? Wordt hier extra budget voor vrijgemaakt/toegekend? Zo ja, hoeveel? Zo nee, waarom niet?

3.4.5 Effectmeting

De leden van de CDA-fractie hechten zeer aan het voorkomen van «normalisatie van drugsgebruik». Valt er al iets te zeggen over de wijze waarop gemeten zal worden of met name jongeren door de gereguleerde wiet minder ontmoedigd worden verdovende middelen te gebruiken? Op welke wijze zal de jeugd worden gemonitord?

De leden van de D66-fractie vragen hoe wordt verzekerd dat het experiment zo wordt opgezet dat bij de evaluatie conclusies kunnen worden getrokken met betrekking tot de volgende vragen. Heeft het experiment geleid tot een betere verwezenlijking van belangen die relevant zijn vanuit positieve mensenrechtenverplichtingen, in het bijzonder de kwaliteitsbewaking, bescherming van de gezondheid van jeugdigen, de scheiding van de markten van softdrugs en harddrugs, het gesloten houden van de keten van teelt tot verkoop, vermindering van met de teelt en verkoop van cannabis verbonden criminaliteit en de bescherming van omwonenden van plaatsen waar cannabis wordt geteeld en verkocht, zoals tegen overlast en brandgevaar?

Hebben andere (buur)landen nadeel ondervonden van het experiment? Is een effectief beleid ter ontmoediging, beperking en risicobewustwording van recreatief cannabisgebruik gevoerd?

Hoe wordt de continue monitoring van het experiment geborgd? Hoe worden alle relevante

stakeholders betrokken zoals consumenten, coffeeshops, telers, hulpverlening, lokaal bestuur, politie en lokaal midden- en kleinbedrijf.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of niet al na twee jaar kan worden voorzien in een evaluatie. Het geeft immers de ruimte om het experiment desgewenst bij te stellen. Hoe wordt in de evaluatie de waardevolle input van alle relevante stakeholders betrokken? Hierbij valt te denken aan consumenten, coffeeshophouders, telers, hulpverleners, het lokale bestuur, de politie en het openbaar ministerie.

3.5 Overig

De leden van de SP-fractie hebben een aantal vragen aan de Minister van Justitie en Veiligheid over de (on)mogelijkheden van artikel 3b, tweede lid, van de Opiumwet, en de doelstellingen van de Convention on Biological Diversity in samenhang met de op te tuigen experimenten met gereguleerde wietteelt.

3.5.1 Artikel 3b, tweede lid, van de Opiumwet

De leden van de SP-fractie vragen of de Minister van Justitie en Veiligheid op de hoogte is van de mogelijkheid die artikel 3b, tweede lid, van de Opiumwet biedt om een uitzondering te maken op het verbod om reclame voor middelen die in de Opiumwet zijn opgenomen. Is het mogelijk om op basis van dit artikel een bijsluiter te ontwikkelen voor cannabisproducten, vergelijkbaar met andere bijsluiters voor geneesmiddelen? Is de Minister bereid een cannabisbijsluiter te (laten) ontwikkelen in het kader van het aanstaande experiment met gereguleerde wietteelt, waarbij dan in de bijsluiter bijvoorbeeld is opgenomen wat er precies in het gekochte product zit en wat de bijwerkingen kunnen zijn? Meer in het algemeen: biedt de huidige wet volgens de Minister voldoende mogelijkheden om mensen voor te lichten over de risico's van het gebruik van cannabisproducten tijdens de proef met gereguleerde wietteelt? Zo nee, is de Minister bereid de wet hier op aan te passen? Kan dit antwoord nader toegelicht worden?

3.5.2 VN-Biodiversiteitsverdrag

De leden van de SP-fractie vragen of de Minister van Justitie en Veiligheid bekend is met artikel 1 van het VN-Biodiversiteitsverdrag waarin de doelstelling van het behoud van biologische diversiteit en het duurzame gebruik van bestanddelen daarvan is vastgelegd. Op welke wijze beoogt het kabinet de biologische diversiteit van vezelhennep en andere cannabissoorten in stand te houden, te reproduceren en voor duurzaam gebruik te behouden? Is de Minister bereid hiertoe de reeds bestaande genenbank te ondersteunen? Zo ja, vanuit welke middelen?

Voornoemde leden vragen wat de verplichtingen uit het verdrag volgens de Minister van Justitie en Veiligheid betekenen voor de vernietiging van hennep en cannabisplanten bij sepot. Kan de Minister zich voorstellen dat het overdragen van in beslag genomen planten aan een genenbank kan bijdragen aan de doelstelling van het behoud van de biologische diversiteit? Tot slot, hoe zal bij de voorgestelde uniformiteit van het experiment worden omgegaan met de genetische diversiteit van cannabissoorten? Hoe zal de onafhankelijke adviescommissie toezien op het naleven van het Biodiversiteitsverdrag, specifiek ook op artikel 8j?

II. Reactie van de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg